

การสอบความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ

วิจิตร ศรีสุพรรณ Dr.P.H.*

สุปราณี อัทธเสรี คม. (การวัดประเมินผลการศึกษา) **

นพรัตน์ ราชภรณ์ชัย วทม. (อายุรศาสตร์-ศัลยศาสตร์)***

บทคัดย่อ: สภาการพยาบาลกำหนดการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและใบรับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ เพื่อรักษามาตรฐานการศึกษาพยาบาล เป็นการประกันคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพฯ และคุ้มครองผู้ใช้บริการสุขภาพ ผลการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพฯ นี้เป็นเกณฑ์สำคัญในการรับรองสถาบันการศึกษาโดยแต่ละสถาบันต้องมีผลการสอบขึ้นทะเบียนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ภายในระยะเวลา 3 ปี

ในการจัดสอบวัดความรู้ สภาการพยาบาลได้ดำเนินการอย่างรอบคอบตามกระบวนการสร้างข้อสอบและการสอบความรู้โดยผู้สอบจะต้องสอบผ่านทั้ง 8 รายวิชาและทุกรายวิชา มีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะมีสิทธิ์ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541-2550) มีผู้เข้ารับการสอบทั้งสิ้น 128,475 คนเป็นผู้สอบครั้งแรกจำนวน 76,194 คน สอบผ่าน 8 รายวิชาในการสอบครั้งแรก ร้อยละ 54.09 และมีผู้สอบผ่านครบทั้ง 8 รายวิชาเมื่อสิ้นสุด พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 96 ของจำนวนผู้เข้าสอบครั้งแรก อย่างไรก็ตาม เฉลี่ยบัณฑิตพยาบาล 1 คน จะสอบผ่านทั้ง 8 รายวิชา ต้องสอบ 1.8 ครั้ง ทั้งนี้มีเพียงร้อยละ 54.09 ที่สามารถสอบเพียงครั้งเดียว ผ่านทั้ง 8 วิชา

ผลการสอบในปี พ.ศ. 2551 ใช้เกณฑ์การสอบผ่านและวิชาเป็นร้อยละ 70 มีสถาบันการศึกษาพยาบาลเพียง 9 สถาบันเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์นี้และมีสถาบันการศึกษาถึงร้อยละ 84.75 ที่ผลการสอบของบัณฑิตต่ำกว่าเกณฑ์โดยไม่มีสถาบันการศึกษาเอกชนใด ที่มีผลการสอบผ่านเกณฑ์ในขณะที่ สถาบันการศึกษาของรัฐมีร้อยละ 69 ที่มีผลการสอบไม่ผ่านเกณฑ์ ขณะนี้สภาการพยาบาลได้ดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการสอบความรู้ฯ ในเรื่องนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาต่อไป

วารสารสภาการพยาบาล 2551; 23(3) 10-15

คำสำคัญ: การสอบความรู้ ผู้ขึ้นทะเบียน ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

* ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนายกสภาการพยาบาล

** รองศาสตราจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

*** หัวหน้าฝ่ายทะเบียนใบอนุญาต และสอบความรู้ฯ สภาการพยาบาล

ตามที่พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 ให้สภาการพยาบาลเป็นนิติบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัยและความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาล และการผดุงครรภ์ มีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งนี้ตามมาตรา 30 กำหนดให้ผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาการพยาบาลให้การรับรองและผ่านการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลการผดุงครรภ์หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ทั้งนี้เพื่อรักษามาตรฐานการศึกษาวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา และควบคุมคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่จะขึ้นทะเบียนฯ เป็นการประกันคุณภาพผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับรวมถึงการคุ้มครองประชาชน ผู้ใช้บริการสุขภาพ โดยที่ผลการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาการขอรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยมีเป้าหมายที่แต่ละสถาบันจะต้องมีผลการสอบขึ้นทะเบียนฯเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในระยะเวลา 3 ปี

สภาการพยาบาลได้จัดให้มีการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยขอบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตฯ พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 กำหนดให้ข้อสอบที่ใช้สอบและการเขียนคำตอบเป็นภาษาไทย วิชาที่จัดให้

สอบเพื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 8 รายวิชา ได้แก่

1. การผดุงครรภ์
2. การพยาบาลมารดาและทารก
3. การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น
4. การพยาบาลผู้ใหญ่
5. การพยาบาลผู้สูงอายุ
6. การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์
7. การพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น

8. กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ทั้งนี้ผู้สอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง จะต้องสอบให้ผ่าน 8 รายวิชาโดยมีคะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ทุกรายวิชา หรือตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาการพยาบาลกำหนดจึงจะถือว่าสอบผ่าน และมีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามชั้นที่มีสิทธิสมัครสอบ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะชั้นหนึ่ง ส่วนชั้นสองนั้นจะมีผู้สำเร็จการศึกษาเพียงปีละ 50 คน จะใช้เกณฑ์สอบผ่านเช่นเดียวกับผู้ประกอบวิชาชีพฯ ชั้นหนึ่ง แต่ข้อสอบจะแตกต่างกัน

ผู้มีสิทธิสมัครสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯชั้นหนึ่งจะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ที่สภาการพยาบาลให้การรับรองสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาพยาบาลและการผดุงครรภ์ระดับต้นจะสามารถ

การสอบความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ

ขอสมัครสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นสอง

ในการจัดสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตฯ สภาการพยาบาลได้ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการสอบความรู้ผู้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์และดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยการสอบฯ การออกข้อสอบดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นเป็นรายวิชาและสร้างข้อสอบตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร (test blueprint) มีการพิจารณาเลือกข้อสอบร่วมกันและจัดเป็นชุดต่าง ๆ เมื่อมีการนำมาใช้ก็จะเลือกแบบสุ่มข้อสอบชุดที่ใช้แล้วจะไม่นำกลับมาใช้อีก แต่จะเลือกข้อที่มีคุณภาพตามกำหนดและเก็บไว้ในคลังข้อสอบ เมื่อมีการออกข้อสอบใหม่ซึ่งจัดทำทุกปีก็จะนำมาพิจารณาใช้ตามความเหมาะสม

โดยทั่วไปการดำเนินการสอบจะกำหนดให้มีการสอบปีละ 3 ครั้ง แต่ในปัจจุบันหากมีความจำเป็นสภาการพยาบาลก็อาจประกาศให้มีการสอบเพิ่มขึ้นได้

และได้ดำเนินการให้มีศูนย์สอบกระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าสอบในแต่ละภูมิภาค ผลการสอบสามารถเก็บไว้ได้นาน 3 ปี หากพ้น 3 ปีไปแล้วผู้สอบยังไม่สามารถสอบผ่านทุกรายวิชาได้ ก็จะต้องสมัครสอบใหม่ทั้ง 8 รายวิชาทั้งนี้ผู้เข้าสอบผ่าน 7 รายวิชา ยกเว้นรายวิชาการผดุงครรภ์จะสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งได้

ในระหว่าง พ.ศ.2541-2550 มีผู้เข้าสอบทั้งสิ้น 128,475 คน เป็นผู้สมัครสอบครั้งแรกจำนวน 76,194 คน สอบผ่าน 8 รายวิชาในการสอบครั้งแรก 41,211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.09 และมีผู้สอบผ่านทั้ง 8 รายวิชาทั้งหมด 73,130 คน เมื่อสิ้นสุด พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 96 ของจำนวนผู้สมัครสอบครั้งแรก (76,194 คน) หรือเป็นจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่มาสมัครสอบทั้งหมดในจำนวนนี้มีผู้สมัครสอบผ่าน 7 รายวิชาโดยไม่ผ่านรายวิชาการผดุงครรภ์ 3,543 คน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สมัครสอบและผลการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตฯ พ.ศ. 2541-2550

ปี พ.ศ.	ผู้สมัครสอบทั้งหมด (คน - ครั้ง)	จำนวนผู้สอบได้ทั้งหมด (คน)	ผู้สมัครสอบครั้งแรก		
			จำนวน (คน)	สอบผ่าน 8 รายวิชา	สอบผ่าน 7 รายวิชา (ยกเว้นวิชาการผดุงครรภ์)
2541	4,693	3,009	4,694	3,009 (64.10)	-
2542	8,942	5,841	5,981	3,721(62.21)	-
2543	13,511	7,240	7,880	3,886(49.31)	-
2544	13,946	8,241	8,356	5,730(68.57)	855
2545	17,638	9,148	8,737	3,991(45.68)	787
2546	12,741	8,424	8,413	5,631(66.93)	289
2547	15,124	8,257	8,599	3,948(45.91)	112
2548	14,830	8,035	8,086	3,682(45.53)	387
2549	14,121	8,305	8,149	4,166(51.12)	162
2550	12,928	6,630	7,299	3,447(47.23)	951
รวม 10 ปี	128,475	73,130 (96.0%)	76,194	41,211 (54.09)	3,543

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในที่สุดบัณฑิตจะสามารถสอบผ่านและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้ถึงร้อยละ 96.0 แต่ถ้าพิจารณารายละเอียดจะพบว่า โดยเฉลี่ยบัณฑิตพยาบาล 1 คน จะต้องสอบคนละ 1.8 ครั้ง จึงจะสอบผ่านทั้ง 8 รายวิชาและรับใบอนุญาตขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพได้ (จำนวนผู้เข้าสอบ 128,475 คน-ครั้ง ÷ ผู้สอบได้ 73,130 คน = 1.8 ครั้ง) ทั้งนี้ ร้อยละ 54.09 สามารถสอบผ่านการสอบในครั้งแรกเพียงครั้งเดียว ในขณะที่ผู้ที่ไม่สามารถสอบผ่านการสอบครั้งแรกต้องใช้ความพยายามอีกอย่างน้อย

1.6 ครั้ง จึงจะสอบผ่านได้ (สอบไม่ผ่านทั้งหมด 55,345 คน-ครั้ง ผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านในการสอบครั้งแรกทั้งหมด 34,983 คน)

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของสถาบันการศึกษาพยาบาลในการสอบครั้งแรกของปี พ.ศ. 2551 โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการสอบผ่านของบัณฑิตเป็นร้อยละ 70จะมีเพียง 9 สถาบันเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์นี้ และมีข้อสังเกตว่าสถาบันการศึกษาจำนวนกว่าร้อยละ 84.75 มีผลการสอบผ่านของบัณฑิตอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ ของสถาบันการศึกษาสังกัดต่าง ๆ พ.ศ. 2551

สอบได้ (ร้อยละ)	จำนวนสถาบัน	ร้อยละ
70.00 - 92.11	9	15.25
60.00 - 69.99	6	10.17
40.00 - 59.99	20	33.90
30.00 - 39.99	14	23.73
11.67 - 29.99	10	16.95
รวม	59	100.00

ทั้งนี้ในภาพรวมของการสอบครั้งแรกในปี พ.ศ. 2551 พบว่าร้อยละ 100 ของสถาบันการศึกษากาดเอกชนมีผลการสอบผ่านไม่ถึงร้อยละ 60 หรือไม่มีสถาบันการศึกษาเอกชนใดที่มีผลการสอบผ่านเกณฑ์ของสภาการพยาบาล ในขณะที่สถาบันการศึกษากาครรัฐร้อยละ 69 มีผลการสอบผ่านเกณฑ์ไม่ถึงร้อยละ 60

ผลสัมฤทธิ์ของการสอบวัดความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ ในการสอบครั้งแรกอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องพัฒนา การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต

เป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ จึงเป็นสิ่งที่จะต้องศึกษาและนำผลการศึกษามาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ขณะนี้สภาการพยาบาลได้มอบหมายให้ทีมงานวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2551 นี้ หากได้ข้อมูลครบถ้วนจะนำเสนอในเวทีวิชาการเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป ผลการวิเคราะห์ที่สถาบันการศึกษาพยาบาลสามารถตรวจสอบผลการสอบของสถาบันตนเองได้และนำไปพิจารณาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาอาจารย์และระบบการศึกษาต่อไป

การสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ
วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2540.

สภาการพยาบาล. ประมวลข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ
สภาการพยาบาล พ.ศ.2528-2549 กฎกระทรวง
ระเบียบ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข

สภาการพยาบาล. รายงานการประชุมคณะกรรมการสภา
การพยาบาล พ.ศ.2541-2550.

Knowledge Assessment for Registration and Issuance of Nursing Professionals*

Wichit Srisuphan RN., Dr.P.H.*

Supraanee Athaseri MEd. (Measurement)**

Nopparat Raadnui RN., M.S.***

Abstract : The Thailand Nursing and midwifery Council (TNC) has issued regulations on testing for the registration and issuance of a license to be a Professional nurses in order to maintain nursing education standards as an assurance of the quality of nursing practitioners and to protect healthcare service recipients. The testing results for registration and issuance of are important accreditation criteria for educational institutes wherein each institute must have average registration testing results of no less than 70% with in 3 years.

In conducting this testing, the (TNC) has been through according to the process of item development and conducting the examination wherein individuals taking tests must pass all 8 subjects and no less than 60% of all points in each subject. During the past decade (1998–2007), a total of 128,475 nurses have taken the test while a total of 76,194 nurses have taken the tests for the first time and 54.09% have passed 8 subjects the first time they took the test. Furthermore, when the testing for 2007 had been completed, the number of nurses who had passed all 8 subjects was calculated at 96% of total nurse entering in the testing for the first time. However, an average time of a graduate who passed all 8 subjects was 1.8. Thus, only 54.09% of nurses who tested passed the examination, at the first time.

The test results for the year of 2008 used 70% as the testing criteria for graduation from educational institutes, only 9 institutes of which met the criteria. Moreover, the graduate test results at as much as 84.75% of all educational institutes failed to meet criteria wherein no private educational institute had test results that met criteria. Meanwhile, 69% of all public educational institutes had test results that failed to meet the criteria. At present, the (TNC) is conducting research aimed at determining the factors affecting knowledge assessment on this topic, so the findings can be used to improve the future instruction of educational institutes.

Thai Journal of Nursing Council 2008; 23(3) 10-15

Keywords : Knowledge assessment, Registration and issuance, Nursing profession

*Professor and President of Thailand Nursing and Midwifery

** Associate Professor, Faculty of Nursing, Mae Fah Laung University

***Department Head of Registration and Licensing Exam